

CERTIFIERAD
FN-SKOLA

FN-förbundet
UNA SWEDEN

JAG STUDIER
FN-S ARBETE FÖR EN
KÄRNVAPENFRI VÄRLD!

En av de viktigaste målen i FN:s världsfördrag är att förbjuda kärnvapen. Det är ett viktigt steg i det långsiktiga arbetet för en kärnvapenfri värld. Följande är FN-skolan i Sverige som arbetar för att förbättra kunskaperna om kärnvapenfrihet i skolorna. Detta är ett viktigt steg i det långsiktiga arbetet för en kärnvapenfri värld. Följande är FN-skolan i Sverige som arbetar för att förbättra kunskaperna om kärnvapenfrihet i skolorna. Detta är ett viktigt steg i det långsiktiga arbetet för en kärnvapenfri värld. Följande är FN-skolan i Sverige som arbetar för att förbättra kunskaperna om kärnvapenfrihet i skolorna.

RAMA

Sida 4

FN-SKOLA
FÖR EN
KÄRNVAPENFRI
VÄRLD!

Aktion FN för fred lärmaterial

INNEHÅLL

AKTION FN för fred.....	3
LEKTIONSTIPS FN:s fredsarbete	4
ÖVNING Termometern.....	5
ÖVNING Linjen.....	6
DISKUSSIONSFRÅGOR till kortfilm om säkerhetsrådet.....	7
FÖRDJUPNING Jakten på atombomben	8
FÖRDJUPNING FN:s verktyg för fred och säkerhet.....	9
MATERIAL	10
KOPPLING TILL Lgy 11	11

AKTION FN

Aktion FN ger kompetens och engagemang i globala frågor. Inför fyra internationella FN-dagar skickas Aktion FN-paket till lärare och elever varje år. Lärarna får bland annat färdiga lektioner samt en rad tips på övningar och material. Eleverna får redskap för att genomföra en aktion på skolan för en global fråga. Aktion FN erbjuder på så vis alla FN-skolor, under en och samma vecka, att agera gemensamt för en bättre värld. Välkommen att vara med!

Aktion FN läsåret 2017/18

För Globala målen (FN-dagen)	vecka 43	skickas ut vecka 39
För mänskliga rättigheter (MR-dagen)	vecka 49	skickas ut vecka 45
För jämställdhet (Kvinnodagen)	vecka 10	skickas ut vecka 7
För fred (Dagen mot minor)	vecka 14	skickas ut vecka 11

Aktion FN för fred – för en kärnvapenfri värld

Vårens sista Aktion FN lyfter FN:s fredsarbete, med särskilt fokus på säkerhetsrådets arbete och kärnvapenfrågan.

I lärardelen presenteras olika metoder och fakta som inspiration till er undervisning, bland annat en powerpoint med talmanus och diskussionsfrågor, en kortfilm och tips på fördjupning.

I samma paket finns även ett materialpaket till skolans FN-elevförening att iscensätta Aktion FN för fred på skolan. Den här gången är temat: För en kärnvapenfri värld. Vi hoppas att paketet inspirerar er lärare till lektioner om fred och säkerhet och många elever att stå upp för en kärnvapenfri värld.

Frågor? Kontakta skolhandläggarna via: <http://fn.se/om-oss/kontakta-oss/personal/>

AKTION FN för fred

LEKTIONSTIPS: FN:s fredsarbete

Syfte

- Ökad kunskap om fred- säkerhets- och nedrustningsfrågor, med fokus på kärnvapen.
- Ökad kunskap om FN:s säkerhetsråds uppgifter och mandat.

Metod, tid och innehåll

Tips på två värderingsövningar om konfliktlösning, film om säkerhetsrådet, en PowerPoint om säkerhetsrådet med talmanus och diskussionsfrågor samt fördjupningar om framtagandet av den första atombomben och FN:s verktyg för fred och säkerhet.

Allt digitalt material finns på portalen för FN-skolor www.fn.se/portalen, lösenord: egypten

Vad	Innehåll och syfte	Ca tid + material
TERMOMETERN Värderingsövning om olika konfliktlösningar.	Övning för att reflektera över olika metoder för konfliktlösning.	15 min Instruktioner i detta häfte.
LINJEN Värderingsövning om olika konfliktlösningar.	Övning för att reflektera över olika metoder för konfliktlösning.	15-20 min Instruktioner i detta häfte.
FN-förbundets kortfilm om säkerhetsrådet (2017). 3 diskussionsfrågor.	Introduktion till säkerhetsrådets uppbyggnad och arbete. Följ upp filmen med en diskussion om bl a vetorätten och Sveriges fokusfrågor i säkerhetsrådet.	30 min inklusive film Diskussionsfrågor i detta häfte.
Säkerhetsrådet och vetot Föreläsning varvat med korta diskussionspunkter.	Föreläsning för ökad kunskap om FN:s säkerhetsråd, vetorätten och Sveriges mandat i säkerhetsrådet 2017-2018.	60 min PowerPoint med talmanus inklusive diskussionsfrågor. Använd hela eller delar av materialet.
Ex. på fördjupningar A: P3 Dokumentär – Jakten på atombomben B: FN:s verktyg för fred och säkerhet	A: Radioprogram om en grupp fysiker vars uppgift är att få slut på andra världskriget. De tar fram en bomb, men vissa av forskarna vänder sig mot sin egen uppfinning. Enskilt el. grupp. B: FN:s möjligheter att använda Uniting for Peace och Responsibility to Protect.	A: 69 min långt radioprogram. 25 min diskussion+uppgift. Dator/padda/mobil med internet. B: 30 min. Se frågor i detta häfte. Dator/padda/mobil med internet.

AKTION FN för fred

Övning: TERMOMETERN

Syfte: Att reflektera över olika konfliktlösningar. Bra som inledning och inspiration för arbeten om konflikthantering, från individnivå till global nivå.

Tid: ca 15 min.

Gör så här: Samla alla elever längs en tänkt linje som löper längs ena långsidan rummet. Förklara att linjen ska tolkas som en termometer där den ena änden är varm, vilket betyder att man helt instämmer med det påstående som presenterats, medan den motsatta änden av linjen är kall, vilket betyder att om man placerar sig där så tar man avstånd från påståendet.

Presentera olika påståenden som eleverna ska ta ställning till genom att placera sig längs termometern. Var noga med att berätta att det inte finns rätt eller fel – bara olika åsikter.

Låt eventuellt deltagarna prata sig samman med dem som står närmast. De som vill får motivera sin placering.

Om ni vill kan ni även ge möjlighet att få flytta på sig efter att man lyssnat på varandras argument.

Förslag till påståenden:

Alla konflikter kan lösas.

Konflikter finns i alla relationer.

Våld är alltid fel.

Religion är den största orsaken till krig.

Ibland är det rätt att starta krig.

Människan är mer god än ond.

Vi lever i ett fredligt land.

Det är viktigt att Sverige har en stark försvarsindustri.

AKTION FN för fred

Övning: LINJEN

Syfte: Att reflektera över olika metoder för konfliktlösning.

Tid: 15-20 min.

Gör så här: Be eleverna att ställa sig parvis mitt emot varandra med ca en meters avstånd, som om de stod på var sin sida om en fiktiv gräns. Uppmana eleverna att hälsa på den som står mitt emot på andra sidan gränsen, de får gärna hålla kvar händerna.

Instruera varje sida att deras mål är att på en minut få personen framför sig över till sin sida av gränsen. Säg gärna: ”Varsågod att börja nu!”

Iaktta vad som händer. Många kommer att försöka dra över varandra med våld.

Summera tillsammans: Vad hände? Hur många tog till våld? Hur kändes det? Är det enda lösningen? Vad är effektivast? Varför gör man som man gör? Kan man dra lärdom av övningen när det handlar om konflikter i ett större perspektiv? Hur ska vi hantera konflikter? Vad är skillnaden mellan att tävla och samarbeta?

Efter övningen kan ni diskutera begrepp som nollsummespel och vår instinkt att först se till våra egna intressen, att vi tror att det går ut på att vinna istället för att samarbeta. Finns det internationella paralleller? Koppling till våra förväntningar på varandra, vår människosyn.

Tips! Det fredligaste är förstås att båda får som de vill, precis samtidigt – man byter sida.

AKTION FN för fred

Diskussionsfrågor till FN-förbundets kortfilm om säkerhetsrådet

1. Av säkerhetsrådets femton medlemmar är det fem stycken (segrarna från andra världskriget; USA, Storbritannien, Frankrike, Ryssland och Kina) som har vetorätt och därmed möjlighet att blockera ett beslut i säkerhetsrådet.

Tycker du att vetorätten har en poäng idag? Varför?/Varför inte?

2. Flera av FN:s medlemsstater har föreslagit en utökning av antalet medlemmar i säkerhetsrådet. Tyskland, Japan, Brasilien och Indien har alla efterfrågat en permanent plats och afrikanska länder har påtalat att även ett eller två afrikanska länder bör få en plats i rådet.

Vad tror du att en förändrad medlemssammansättning skulle betyda för säkerhetsrådets arbete?

3. I filmen nämns Sveriges nuvarande fokusområden i säkerhetsrådet (att stärka FN:s konfliktförebyggande arbete, att stoppa konflikter innan de inträffar och att stärka kvinnors säkerhet i krig – och deras möjligheter att bidra till fred).

Vad tycker du om dessa prioriteringar?

Har du en fråga som du skulle önska att Sverige lyfte i säkerhetsrådet under mandatperioden 2017-2018?

Är säkerhetsrådet rätt FN-organ att lyfta din fråga i?

AKTION FN för fred

FÖRDJUPNING: Jakten på atombomben

Diskussionsfrågor och uppgifter.

Material

Datorer, plattor eller mobiltelefoner med internetuppkoppling för att kunna lyssna på P3

Dokumentär: <http://sverigesradio.se/sida/avsnitt/1006627?programid=2519>

Syfte

Att få inblick i den historiska bakgrunden till framtagandet av den första atombomben.

Gör så här

Låt eleverna lyssna på radioprogrammet och därefter besvara frågorna och lösa uppgifterna nedan muntligt eller skriftligt. Antingen som en hemuppgift eller i helklass i klassrummet.

Diskussionsfrågor och uppgifter

1. Vad var orsakerna till att de allierade påbörjade utvecklingen av kärnvapen och varför var inte Nazityskland lika intresserade av det inledningsvis?
2. I programmet får vi ta del av forskarnas reaktioner efter den första framgångsrika provsprängningen av atombomben 1944. Varför reagerar de så olika tror du? Hur tror du att du själv hade reagerat om du hade varit en del av forskarlaget?
3. Sök på globalis.se för information om Fördraget om icke-spridning av kärnvapen (på engelska: Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons – NPT) som är ett väldigt viktigt avtal om icke-spridning och förstörandet av existerande kärnvapenlager. Avtalet har tre huvudmål (så kallade pelare) vilka är dessa? Vad innebär dessa mål? Anser du att de är tillräckliga för att skapa en fredligare värld?
4. 2017 antog FN:s generalförsamling en konvention som förbjuder kärnvapen (på engelska: Nuclear Weapons Convention, NWC). 122 stater röstade ja, 1 avstod och 1 röstade nej, Sverige var bland de som röstade ja. Sverige förklarade dock efter omröstningen att man inte var helt nöjd med hur konventionen är skriven. Har Sverige nu valt att signera och ratificera konventionen? Berätta lite om diskussionen. Tips på källor:
<https://s3.amazonaws.com/unoda-web/wp-content/uploads/2017/07/170707-EoV-Sweden.pdf>
<http://www.regeringen.se/rattsdokument/kommittedirektiv/2017/10/utredning-av-konsekvenserna-av-ett-svenskt-tilltrade-till-karnvapenforbudskonventionen/>
<http://www.regeringen.se/debattartiklar/2017/08/en-varld-fri-fran-karnvapen-ar-mojlig/>

AKTION FN för fred

FÖRDJUPNING: FN:s verktyg för fred och säkerhet

Uppgift att ta reda på mer om FN:s möjligheter att använda Uniting for Peace och Responsibility to Protect.

Material

Datorer, plattor eller mobiltelefoner med internetuppkoppling.

Syfte

Att få inblick i några av FN:s olika verktyg för att skapa och upprätthålla fred och säkerhet.

Gör så här

Låt eleverna besvara frågorna och lösa uppgifterna nedan muntligt eller skriftligt. Antingen som en hemuppgift eller i helklass i klassrummet.

Vad är Uniting for Peace och Responsibility to Protect?

1. Ta reda på vad resolution 377, Samverkan för fred (på engelska: Uniting for Peace) innebär? Finns det en situation i världen idag där du anser att denna möjlighet till fredsskapande borde användas?

Källtips: <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/fn-systemet/huvudorgan/generalforsamlingen/>

2. Ta reda på vad den folkrättsliga principen Skyldighet att Skydda (på engelska: Responsibility to Protect, eller ”R2P”) innebär? Diskutera hur suveränitetsprincipen kan komma i konflikt med Skyldighet att Skydda? Varför tror du att vissa länder i säkerhetsrådet är särskilt kritiska till användningen av principen, medan andra är positiva?

Källtips: <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn-2/fns-arbete-for-fred-sakerhet-och-nedrustning/skyldighet-att-skydda/>

AKTION FN – för fred

AKTION för fred – lärarmaterial

Lärarmaterial som skickats i detta Aktion FN-paket till kontaktpersoner på FN-skolor.

- AKTION FN för fred – lärarmaterial (detta häfte)

Lärarmaterial på Portalen för FN-skolor, AKTION FN för fred. www.fn.se/portalen lösenord: egypten

- AKTION FN för fred– lärarmaterial (detta häfte)
- Powerpoint om säkerhetsrådet och vetot, med talmanus och diskussionsfrågor.
- Länk till FN-förbundets kortfilm om säkerhetsrådet.
- Länk till P3 Dokumentär och programmet: Jakten på atombomben.

Övriga digitala källor för fördjupning och fortbildning.

- FN-förbundets hemsida: <https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn-2/fns-arbete-for-fred-sakerhet-och-nedrustning/skyldighet-att-skydda/>
- UN Women om fred och säkerhet: <http://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security>
- Nätmagasinet Mänsklig säkerhet: <http://manskligsakerhet.se/2016/02/09/skyldighet-att-skydda-en-metod-for-att-forebygga-och-stoppa-sexuellt-vald-i-konflikter/>
- FN-förbundets hemsida: <https://fn.se/vi-gor/vi-stodjer-viktiga-fn-projekt-i-varlden/flicka/global-situation/sexuell-och-reproduktiv-halsa/>
- Säkerhetsrådet: <http://www.un.org/en/sc/>
- Sverige i säkerhetsrådet: <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/sverige-i-fns-sakerhetsrad/>
- FN:s program för nedrustningsfrågorna: <https://www.un.org/disarmament/>
- FN:s kommission för nedrustning: <https://www.un.org/disarmament/institutions/disarmament-commission/>
- NPT-avtalet (Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons): <https://www.un.org/disarmament/wmd/nuclear/npt/>
- FN:fakta nr 1 2017: FN:s säkerhetsråd. <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/04/1-17-FNs-s%C3%A4kerhetsr%C3%A5d-1.pdf>
- FN:fakta nr 2 2017: FN:s fredsinsatser. <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/04/2-17-FNs-fredsinsatser-1.pdf>
- Världskoll.se <http://varldskoll.se/>
- Globalis.se <https://www.globalis.se/>

AKTION FN för fred, koppling till Lgy11

Internationella relationer – centralt innehåll

- Internationell rätt. Möjligheter och svårigheter med att säkerställa såväl staters som individers rättigheter och säkerhet. Grundläggande internationella konventioner om mänskliga fri- och rättigheter och olika aktörers möjlighet till tillämpning.
- Olika aktörer, deras mål och medel samt hur dessa samspelar inom utrikes- och säkerhetspolitik. Den moderna nationalstatens utmaningar som en internationell aktör.
- Världskrigens och efterkrigstidens betydelse för etableringen av internationella institutioner. Olika former av organiserat samarbete mellan länder och sambandet mellan detta samarbete och den politiska och ekonomiska utvecklingen.
- Orsaker till och följder av samarbeten och konflikter.

Samhällskunskap - centralt innehåll

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå samt inom EU. Internationella och nordiska samarbeten. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna.
- De mänskliga rättigheterna; vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Globalisering och dess betydelse utifrån ett demokratiskt, ekonomiskt och politiskt perspektiv samt för individer, grupper och nationer. Analys av utmaningar som individen, nationen och jorden står inför i en globaliserad värld.

Historia - centralt innehåll

- Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välstånd, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter, jämställdhet, kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter och ökat resursutnyttjande. Långsiktiga historiska perspektiv på förändrade maktförhållanden och olika historiska förklaringar till dem.